

4. **Kúnos Ignác dr.**: *Török földön*. A kis-ázsiai és bagdadi vasút történetével. Budapest, 1911. 8°, 68 oldal, 8 képmelléklettel és 2 térképpel. Függelékül: **Halász Gyula**: *Szárazföldi utak Indiába*. 10 oldal.

Milyen tudatlanok, milyen indolensek, milyen szűklátókörűek, szatócs-gondolkozásúak vagyunk mi magyarok! Hogy vetélkedik angol, francia, német, orosz és olasz a keleti piacokért! Mennyi áldozattal, munkával, ügyességgel és tudással csinálják ezek a nagy nemzetek az ő nagy politikájukat! Elvitték az orrunk elől a közelebbi keletet! Miért nevezi a török a vasutat franciául „simindifer“-nek, miért nem nevezi „vasút“-nak, ha már idegen szó kellett neki? Miért építik *német* mérnökök a kis-ázsiai vasutat, miért nem magyarok! Miért hordják el Kis-Ázsia archeológiai kincseit a British Museum, meg a többi, miért nem a magyar Nemzeti Múzeum? És még hány miért! Temérdek mulasztásunk, maradiságunk, élehetlenségünk legszemben tűnik ki akkor, ha elolvassuk Kúnos érdekes kis könyvét. Élesen megvilágított képét kapjuk az európaias civilizáció előrenyomulásának a török földön és szomorúan tesszük le a könyvet: nekünk ebben semmi, de semmi részünk sincs. . .

Cholnoky.

Levélszekrény.

Kérdés.

A nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister úr Görögországba küldött ki a mult iskolai tanévben s alkalmam nyílt Hellász iskoláiban a földrajz-tanítást is tanulmányozni. Hogy mit tanítanak rólunk, azt szó szerint leírtam „Az athéni középiskolák c. művem 12. és 13. lapjain. Már most tanácsot, illetőleg felvilágosítást kérek, miképpen lehetne helyesbiteni ezeket a helytelen adatokat és németes hangzású városneveinket, tekintettel a fennálló nemzetközi földrajzi egyezményekre? Térképeiken is így vannak a helynevek: *Νοϊσθηλας, Ηγεσσαβουρην, Κρονσταττ* stb. Szíves tanácsot kérek, mit lehetne tennünk ez irányban, hogy nemcsak Görögországban, hanem ha másutt is így áll a dolog, az egész vonalon magyar városainkat magyarul írják?

Erdős Tivadar.

Felelet.

Városneveink németes írásmódja a nagy német világpolitika és a politikai célokra felhasznált német tudomány diadala. Ugyanilyen eredetűek a rólunk szóló téves adatok is. Az utóbbinak megszüntetése vegett Társaságunk már többször kérte a minisztert, hogy nyomtassunk egy jó magyar, kis kézi geografiát, amelyet több nyelvre lefordítva, szétosztanánk azokban az államokban, amelyekben érdekünk, hogy hazánkról helyes adatok közöltessenek a tankönyvekben. Fölterjesztéseink abszolote nem jártak eredménnyel.

A városnevek írására nézve a Földrajzi Társaság, de meg mi magunk is, akik a külfölddel sűrű érintkezésben állunk, minden erőnket megfeszítve munkálkodunk azon, hogy a külföldi térképekről kiküszöböljük városaink németes nevét. De mit tehetünk mi, ha egyszer a magyar előkelő tudományos körök és tudósok beleesnek tökéletesen ugyanebbe a hibába a külföldi országok városneveivel szem-

ben. Mit tesz a görög? Térképeire ráírja a nem német városok német neveit, mert német térképek, atlaszok és könyvek alapján ismeri őket.

És mit tesz a magyar? Térképeire ráírja a nem német városok német neveit, mert német térképek, atlaszok és könyvek alapján ismeri őket. Turin, Florencz, Genua, Lisszabon, Kopenhága éppen olyanok, mint Νότιοί, Περιεχομενον, Κρον-στατηη stb.

Miért haragudjunk hát mi a görögökre? Mi is csak ugyanazt tesszük! A gothai Justus-Perthesnek hiába hivatkozunk a sértésre, ami városaink német nevének használatával ér bennünket! Hivatkoznak az egyik legjobban elterjedt napilapunkra, amelyben Szalczburg, Múnken, Bécs, Lipcse, Boroszló, Velence stb. hemzsegek s aztán befoghatjuk a szánkat.

Mi a magunk részéről mindent elkövetünk, hogy az angol, francia, olasz stb. térképekről, legalább ezekről eltüntessük a német neveket. De roppant nehéz a helyzetünk, amikor magunk szakasztott ugyanezt csináljuk a Genua, Lisszabon stb. nevekkal.

Cholnoky.

Kérdés.

Mely területet kell Erdélyben Mezőség néven érteni?

Sz. Z.

Felelet.

A Mezőség fogalma, amennyire eddig ismerem a szó értelmét, a termőföld minőségére és az ehhez alkalmazott földművelés minőségére vonatkozik. Úgy látszik előttem, hogy azt a területet nevezi az erdélyi közhasználat Mezőségnek, amelyen a szarmáciai kori, nagy konkréciós homok a mediterránkori agyagot úgy fedi el, hogy ebből a kapcsolatból egészen satátságos domborzati és talajtani viszonyok keletkeznek. Ezekhez tartoznak: 1. a mediterrán (mezőségi) agyaggal együtt járó, gyakori sós talaj; 2. a terület nehezen fásítható volta; 3. a sok „suvadás“ vagy rogyás, ami a lejtőket nyugtalanná, az útépitést felette nehézé teszi; 3. a talaj rossz vízáteresztő volta, aminek következtében könnyű mesterséges tavakat duzzasztani; 4. mindezekből folyólag a sok, földművelésre nem nagyon alkalmas terület, amelyen szilaj-pásztorkodás folyik. A területet élesen körülhatárolni alig lehet, bár többen megkísérelték (l. Erdői Kálmán: A Mezőség és tavai. Földr. Közl. 1908. XXXVI. k. 371. lap). Magam még nem merem pontosabban kijelölni a határát, ahhoz még sok tanulmányt vélek szükségesnek.

Cholnoky.

Társasági ügyek.

Választmányi ülések.

1912. május 2. Elnök: *dr. Lóczy Lajos*. A debreczeni (VI.) vándorgyűlés előkészítésére a választmány bizottságot küld ki, amelynek tagjai: Bátky Zsigmond, Halász Gyula, Serli Sándor és Teleki Pál gróf. — Az Orsz. Iparegyesület 70 éves jubiláris közgyűlésére a választmány Lóczy Lajos elnököt, Havass Rezsőt és Thiring Gusztávot, a Gazdasági Szakosztály elnökeit küldi ki a Társaság képviselőjében.

A könyvtárba beérkezett könyvadományok:

1. *Erdős* Tivadar: Az athéni középiskolák. (Szerzőtől.)

2. *Fasching* Antal dr.: A földmérés tan kézikönyve, I. köt. (Lukács László volt pénzügyminisztertől.)